

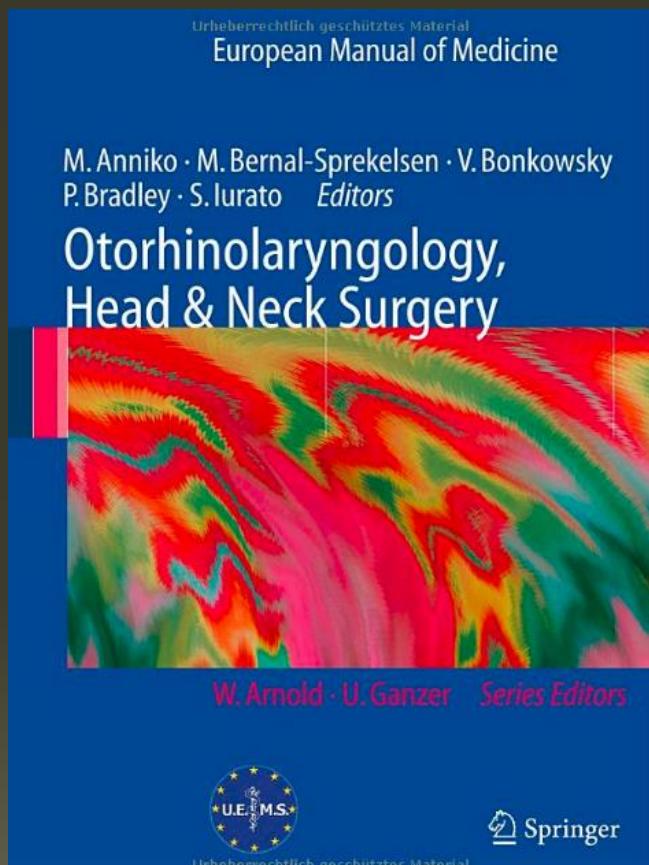
LETNJA ŠKOLA OTORINOLARINGOLOGIJE

APSCESI I FLEGMONE VRATA

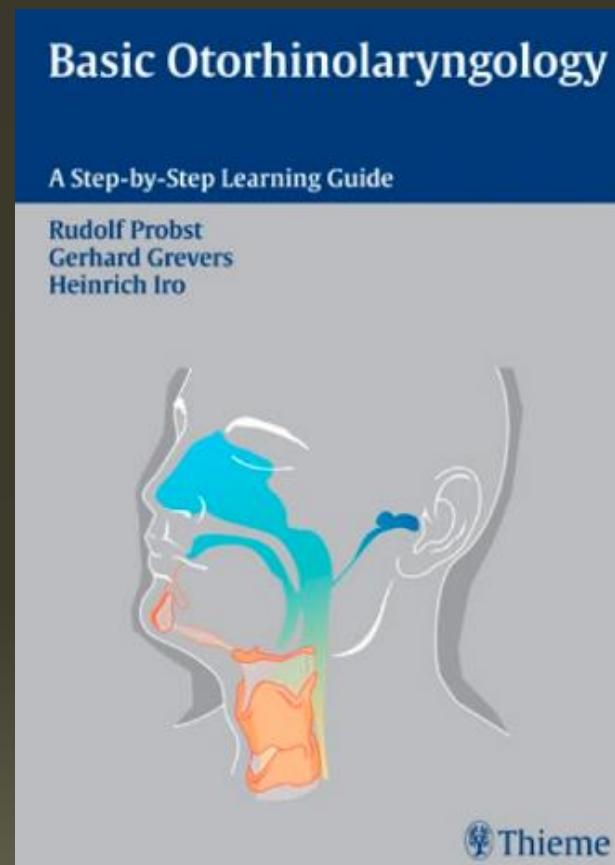
Doc. dr Jugoslav Gašić

Sremski Karlovci 20.-22. IX 2018.

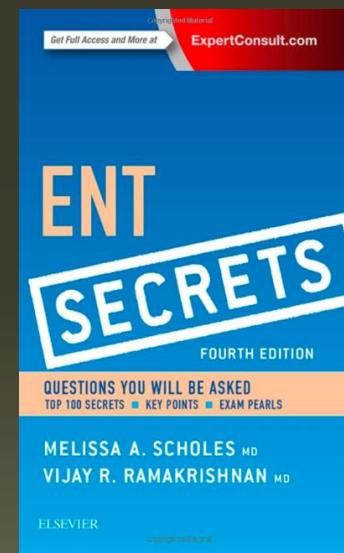
Apscesi i flegmone vrata

Nema poglavja
1/3 strane od 719 str.

Nema poglavja
1/2 strane od 411 str.

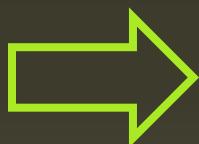

poglavlje

Apscesi i flegmone vrata

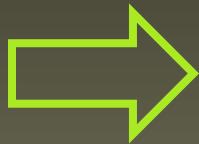
- **Apsces (*abscessus*)** – ograničena gnojna kolekcija
- **Flegmona (*phlegmona*)** – difuzno zapaljenje vezivnog tkiva

Apsces – oštro ograničena gnojna upala sa nekrozom tkiva i stvaranje eksudata bogatog leukocitima

Akutni apses – proteolitički enzimi razaraju tkivo i sa leukocitima stvaraju gnoj uz znake infekcije

Hronični apses – dugotrajni proces sa stvaranjem piogene membrane

Flegmona – fibrinolizin i hijaluronidaza

Brook – fluktuirajuća mekotkivna oteklina, sadži ograničenu količinu gnoja okružena eritemom

Hawkins – vidljivo i palpabilo zapaljenjsko oticanje mekog tkiva sa ograničenom količinom gnoja

Apscesi i flegmone vrata

- Uzroci
 - dentogeni
 - infekcije GRP (tonzilitis i faringitis)
 - hirurške intervencije
 - inficirane ciste vrata
 - strana tela (....+ pirsinzi)
 - često nepoznate etiologije
- Razvijaju se kod:
 - hroničnih bolesnika (dijabetes, bubrežna insuficijencija, maligniteti, ciroza jetre, AIDS)
 - starije populacije
 - primene imunosupresivne terapije
 - malnutricije
 - intravenskih konzumenata narkotika

Loša oralna higijena

Misliti i o malignitetu !

Apscesi i flegmone vrata

- Najčešći uzročnici
 - *S. aureus*
 - *S. epidermidis*
 - različiti sojevi streptokoka
 - peptostreptokoke
 - *K. pneumoniae*
 - *Bacteroides* sp.
 - *Fusobacterium* sp.
 - *A. Israelii*

Mešovita flora

Čak do 50% nema izolovanog uzročnika

- prethodna AB terapija
- loše poslati materijal

Apscesi i flegmone vrata

- Klinička slika: zavisi od mesta razvoja apscesa i prisutni su:
 - sistemski znaci inflamacije

(povišena t, malaksalost, drhtavica, iscrpljenost, gubitak apetita, tahikardija, tahipneja, poremećaj diureze)
 - lokalni znaci patološkog procesa

(trizmus, odinofagija, bol u vratu, crvenilo kože, otok, pareze kranijalnih živaca, dispneja, tortikolis...)
- Sepsa - *Sindrom sistemskog imunog odgovora SIRS* (2/4)
 - telesna temperatura $>38^{\circ}\text{C}$ ili manja od 36°C
 - tahipneja $>20/\text{min}$ ili $p\text{CO}_2 < 32 \text{ mmHg}$
 - tahikardija $>90/\text{min}$
 - leukociti >12000 ili manji od 4000

Imati uvek na umu !!!

Apscesi i flegmone vrata

- Dijagnoza apscesa
 - anamenza
 - klinički pregled
 - laboratorijske pretrage (leukociti ↑ SE ↑ CRP ↑ prokalcitonin ↑ TNF IL 6 -kratak poluživot)
 - bris
 - ultrazvuk
 - radiografija grudnog koša
 - ortopan tomografija
 - CT
 - NMR
 - aspiraciona dijagnostika

uzrok stanja
apsces/flegmona
lokalizacija
uzročnik
procena težine stanja

Apscesi i flegmone vrata

INICIJALNA

- Terapija
 - obezbediti disajni put
 - incizija i drenaža
 - AB terapija (empirijska)
 - opšta terapija

NAKNADNA

- AB terapija po antibiogramu
- opšta terapija
- svakodnevna obrada rane (H_2O_2 , betadin, *Octenisept*, Rivanol)
- hiperbarična komora

Apscesi i flegmone vrata

- Brza dijagnoza i adekvatna terapija su osnov koji sprečava razvoj komplikacija:
 - sepse
 - medijastinitisa
 - nekrotizirajući fasciitisa
 - tromboze jugularne vene
 - rupture/erozije karotine arterije
 - perikarditisa
 - paralize kranijalnih nerava
 - DIK-a
 - respiratornog distres sindroma
 - bubrežne insuficijencije
 - asfiksije

Apscesi i flegmone vrata

Anatomija fascija vrata

- **superficijalna fascija vrata**
- **duboke fascije vrata**
 - površinski sloj
 - srednji sloj
 - mišićna fascija
 - visceralna fascija
 - duboki sloj
 - alarna fascija
 - prevertebralna fascija

Apscesi i flegmone vrata

Anatomija fascija vrata

- **superficijalna fascija vrata**
- **duboke fascije vrata**
 - površinski sloj

oblaže mastikatorne mišića

SCM

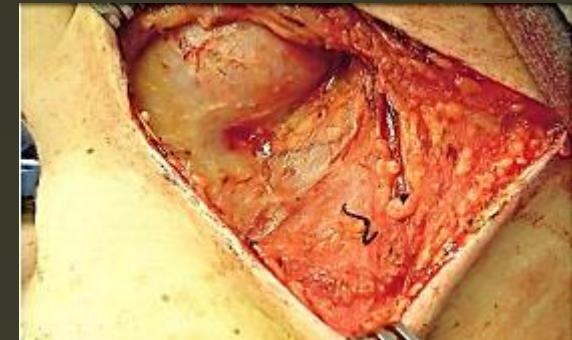
trapezijus

prednji trbuh digastrikusa

submandibularna žlezda

parotidna žlezda

učestvuje u građi lateralnog zid karotidnog omotača

Apscesi i flegmone vrata

Srednji sloj duboke fascije vrata

- Mišićni deo oblaže
 - infrahioidne mišiće
 - karotidnu arteriju
 - jugularnu venu
- Visceralni deo oblaže
 - štitnu žlezdu
 - jednjak
 - traheju
 - farinks

Baza lobanje

perikard

Apscesi i flegmone vrata

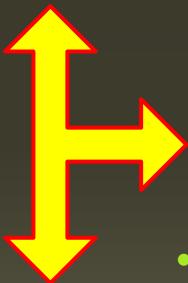
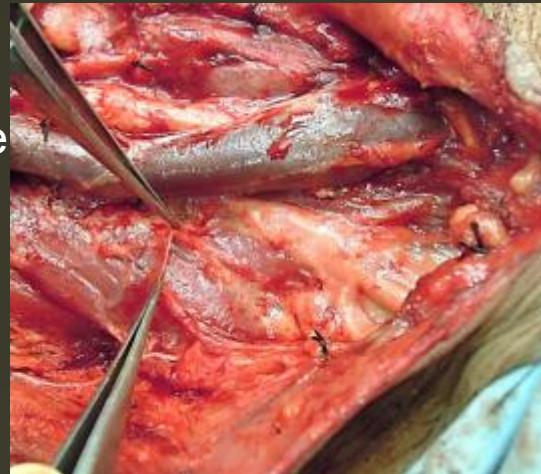
Duboki sloj duboke fascije vrata

- Prevertebralna fascija oblaže
 - prevertebralne mišiće
 - paraspinalne mišiće

Dno posteriornog trougla vrata

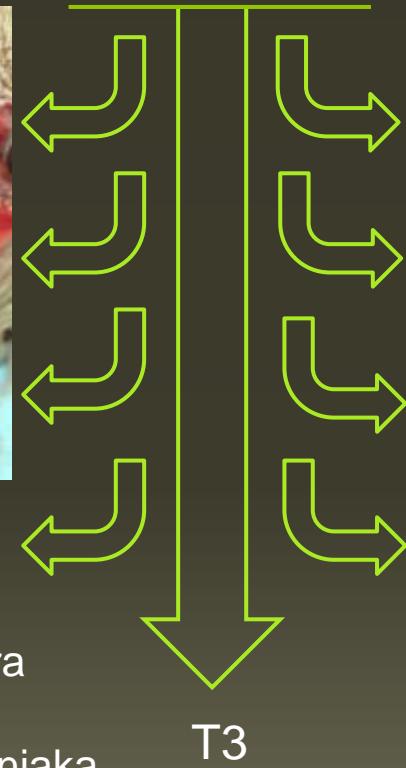
Plexus brachialis

Danger space

- Alarna fascija
 - smeštena između prevertebralne i viseralnog prostora
 - gradi zadnji zid retrofaringealnog prostora
 - stapa se sa viscerálnim delom srednje fascije iza jednjaka

Baza lobanje

Apscesi i flegmone vrata

sublingvalni
submentalni
submandibularni
parafaringealni
peritonzilarni

Facijalni region
Suprahioidni

Infrahioidni - pretrahealni

Vrat

retrofaringealni
danger space
karotidni
prevertebralni

bukalni prostor
mastikatori
parotidni

1. peritonzilarni
2. submandibularni
3. submentalni
4. parafaringealni

Apscesi i flegmone vrata

- **Sublingvalni apses**

Glandula sublingualis

Glandula submandibularis

N. hypoglossus

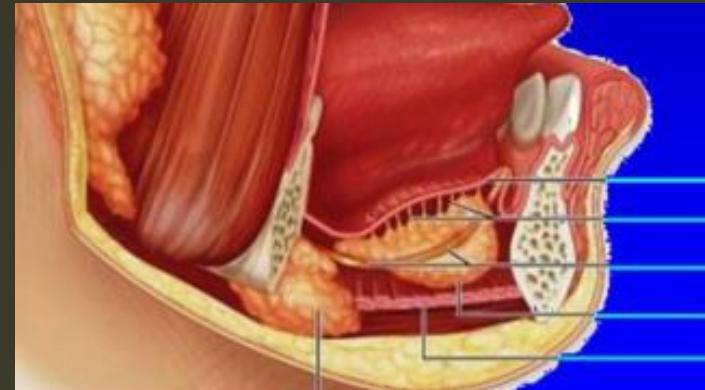
N. lingualis

Veza sa:

submandibularnim,
submentalnim,
parafaringealnim prostorom

Uzroci:

dentogeni
sijalolitijaza
inficirana ranula

Klinička slika:

bol, otok, induracija poda usne duplje, oticanje jezika

Terapija:

incizija i drenaža (transoralna ili submandibularna) + AB

Apscesi i flegmone vrata

- Submandibularni apsces

*sumandibularna žlezda
limfni čvorovi
arterija i živac facialis
masno tkivo*

Veza sa:

submentalnim
parafaringealnim prostorom

Uzroci:

dentogeni
sijalolitijaza
sijaladenitis

Klinička slika:

bol, otok, induracija poda usne duplje, trizmus

Terapija:

incizija i drenaža + AB terapija

Apscesi i flegmone vrata

- Apsces parotidnog prostora

parotidna žlezda

facijalni živac

limfni čvorovi

facijalna arterija, retromandibularna vena

Veza sa:

submentalnim prostorom ispred
parafaringealnim medijalno i
karotidnim prostorom

Uzroci:

parotitis

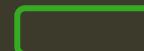
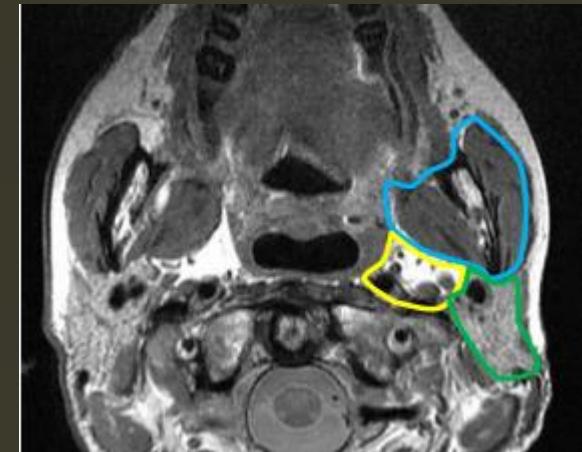
sijaloadenitis

Klinička slika:

bol, otok, trizmus

Terapija:

incizija i drenaža + AB terapija

parotidni prostor

parafaringealni

mastikatori

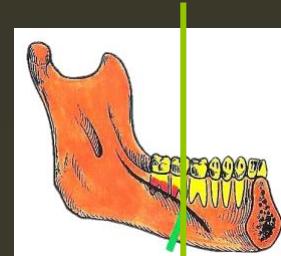
Dif. dg. Parotitis

(OPREZ - povreda facijalisa)

Apscesi i flegmone vrata

- Flegmona poda usne duplje

*sublingvalni prostor
submandibularni prostor
submentalni prostor*

Smrtnost:

> 50% u preantibiotskoj eri,
< 5% danas.

Uzroci:

dentogeni

Klinička slika:

bol, otok, induracija poda usne duplje, trizmus, disfagija,
oticanje submandibularne regije, podizanje jezika, dispnea

Terapija:

AB terapija

incizija i drenaža (*da li incidirati ako je u pitanju flegmona???*)
traheostomija

Apscesi i flegmone vrata

- Parafaringealni apsces

Prestiloidni / retrostilodni

masno tkivo, A. carotis, A. maxillaris, N. lingualis,
deo parotidne žlezde, V. Jugularis, N. IX- XII,
deo Truncus sympatheticus-a

U preantibiotskoj eri najčešći apsces vrata

Poseduje centralnu vezu sa svim ostalim prostorima vrata

Uzroci:

infekcija iz tonsila, farinksa, zuba, nosa, parotide, mastoida (Bezold)

Klinička slika:

medijalizacija lateralnog zida ždrela i tonsile, trizmus, disfagija, odinofagija, dispneja, ukočen vrat

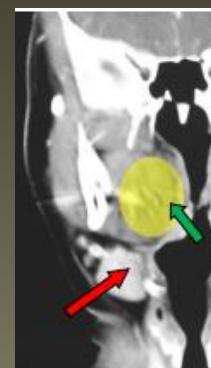
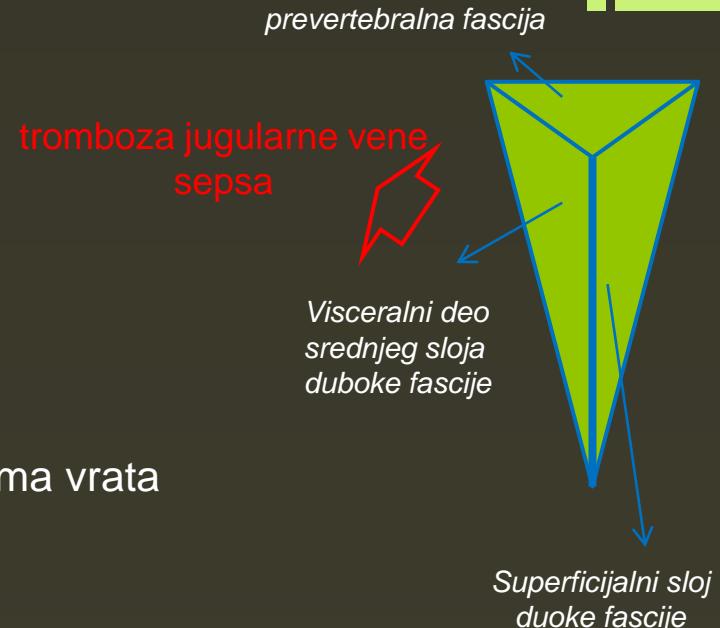
Terapija:

incizija/drenaža

transoralna

spoljni pristup

AB terapija

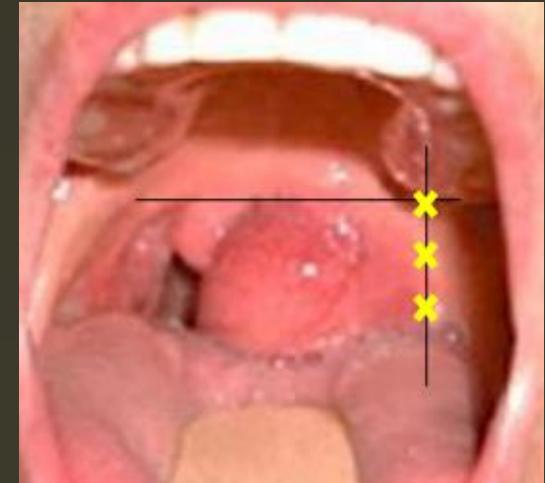

Apscesi i flegmone vrata

- Peritonzilarni apsces

*nelečene i/ili loše lečene angine
češći kod odraslih na terenu hroničnih tonsilitisa*

Danas najčešći duboki apscesi vrata

Uzroci:

infekcija iz tonsila, upala Webber-ove pljuvačne žlezde

Klinička slika:

medijalizacija tonsile, edem uvule, trizmus, disfagija,
odinofagija, *hot potato voice*

Terapija:

incizija/drenaža (tonzilektomija)

AB terapija

Apscesi i flegmone vrata

- Retrofaringealni apsces

limfni čvorovi (involuiraju do 5. godine),
masno tkivo

Viscerálni deo srednje fascije
Alarni deo duboke fascije
T2

*Dif. dg.
danger space abscess !!!*

Uzroci:

infekcija respiratornih puteva, povreda ždrela i jednjaka, strana tela,
specifična (tuberkulozna) zapaljenja.

Klinička slika:

ukočen vrat, malaksalost, izbočenje zadnjeg zida ždrela,
stertor, stridor, disfagija, odinofagija

Širenje:

prevertebralni prostor, parafaringealni prostor, karotidni prostor,
mediastinum (*ruptura A. carotis communis, tromboza V. jugularis, empyema*)

Terapija:

incizija/drenaža transoralna/transcervikalna
AB terapija

Apscesi i flegmone vrata

- Apsces karotidnog prostora - *retrostiloidni parafaringealni apsces*

u vezi je sa retrofaringealnim, parafaringealnim i parotidnim prostorom

Muskularni deo srednje
fascije

Uzroci:

širenje infekcije iz parafaringealnog prostora, centralni venski kateter,
tromboza venskih sinusa glave kao posledica mastoiditisa

Klinička slika:

dugo bez znakova bolesti, vaskularna i neurološka komponenta
Hornerov sindrom - (*ptoza, mioza i enoftalmus*)

Terapija:

incizija/drenaža transcervikalna
AB terapija
antikoagulantna terapija

Apscesi i flegmone vrata

- Apsces prevertebralnog prostora

zahvaćeni su prevertebralni, paraspinalni prostor
može se spuštati do trtične kosti

Uzroci:

trauma, ortopedска хирургија кичмених пршљенова

Klinička slika:

често без знакова болести, невролошки испади spinalnih živaca

Terapija:

incizija/drenaža transcervikalna
AB terapija

Apscesi i flegmone vrata

- AB terapija

inicijalno empirijska – širokospektarni AB

Ampicilin + sulbactam

Clindamicin + cefuroksim

Ceftriakson
Metronidazol
Amikacin

naknadno - terapija u odnosu na izolovani patogen

Apscesi i flegmone vrata

- Literaturni podaci

Mortalitet

- *Santos i sar. 2012.* - 5.9%
- *Huang i sar. 2004.* - 1.6%

Incidenca

- *Hurley i sar. 2018.* beleže porast incidence. A potencijalni razlozi su:
 - niža stopa tonzilektomija
 - smanjeno propisivanje antibiotika
- prosečna cena lečenja apscesa vrata po istom autoru je od 5.700£ do 47.000£

Apscesi i flegmone vrata

ZAKLJUČAK

- apscesi i flegmone vrata i danas predstavljaju ozbiljna patološka stanja koja mogu voditi ozbiljnim komplikacijama i smrtnom ishodu.
- brza dijagnostika, obezbeđivanje vazdušnog puta, antibiotska terapija i hirurška intervencija predstavljaju osnov uspešnosti lečenja ovakvih stanja.
- treba misliti i na zaboravljenе apscese (tuberkulozni, bolest ogrebotine mačke)
- nedovoljna doza, pogrešan antibiotik dovode do sepse
- Fasciitis necroticans i septična tromboza velikih vena vrata prestavljaju najopasnije komplikacije

ubi pus, ibi evacua

HVALA NA PAŽNJI